

Raport nr 3

Natalia Iwańska 262270, Klaudia Janicka 262268

2023-06-21

Zadanie 1

Table 1: Tablica dwudzielcza dla zmiennych A1 i A2.

	-2	-2	0	1	2	Sum
	10	2	1	1	0	14
	0	15	1	1	0	17
	1	1	32	6	0	40
	0	0	1	96	3	100
	1	1	0	1	26	29
Sum	12	19	35	105	29	200

Test McNemary

Nie możemy skorzystać z testu McNemary, ponieważ w tablicy na odpowiadających sobie miejscach (Y_{ij} i Y_{ji}) występują zera, co “psuje” nam statystykę testową (wynika to wprost z jej definicji).

Test bazujący na ilorazie wiarygodności

Korzystając z testu bazującego na ilorazie wiarygodności na poziomie istotności $\alpha = 0.05$ otrzymana p-wartość wyniosła 0.2059752. Zatem weryfikowaną hipotezę o symetrii, która jest równoważna hipotezie o brzegowej jednorodności należy odrzucić.

Zadanie 2

Table 2: Tablica dwudzielcza dla zmiennych W1 i W2.

	-2	-1	1	2	Sum
	74	0	0	0	74
	0	19	1	0	20
	0	0	1	1	2
	0	0	0	104	104
Sum	74	19	2	105	200

Test McNemary

Podobnie jak w poprzednim zadaniu nie możemy skorzystać z testu McNemary, ponieważ w tablicy na odpowiadających sobie miejscach (Y_{ij} i Y_{ji}) występują zera, co “psuje” nam statystykę testową (wynika to wprost z jej definicji).

Test bazujący na ilorazie wiarygodności

Korzystając z testu bazującego na ilorazie wiarygodności na poziomie istotności $\alpha = 0.05$ otrzymana p-wartość wyniosła 0.8368001. Zatem nie mamy podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o symetrii, która jest równoważna hipotezie o brzegowej jednorodności.

Zadanie 3

```
#TEST Z
test_z <- function(tabela){
  n <- sum(rowSums(tabela))
  P <- tabela/n
  r <- rowSums(P)
  c <- colSums(P)
  D <- r[1] - c[1]
  sigma2_D <- (r[1]*(1-r[1])+c[1]*(1-c[1])-2*(P[1,1]*P[2,2]-P[1,2]*P[2,1]))/n
  Z <- D/sqrt(sigma2_D)
  p <- 2*(1 - pnorm(abs(Z)))
  return(p)
}

#TEST Z0
test_z0 <- function(tabela){
  n <- sum(rowSums(tabela))
  P <- tabela/n
  r <- rowSums(P)
  c <- colSums(P)
  D <- r[1] - c[1]
  sigma2_D0 <- (tabela[1,2]+tabela[2,1])/n^2
  Z_0 <- D/sqrt(sigma2_D0)
  p <- 2*(1 - pnorm(abs(Z_0)))
  return(p)
}
```

test	p-value
Test Z	NaN
Test Z0	NaN
McNemar test z poprawką na ciągłość	NaN
McNemar test bez poprawki	NaN

Na podstawie otrzymanych p-wartości testów przeprowadzonych na poziomie istotności $\alpha = 0.05$ stwierdzamy, że nie mamy podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o symetrii, która jest równoważna hipotezie o brzegowej jednorodności.

Zadanie 4

```
mc <- function(n, test){
  MC <- 1000
  p2 <- seq(0.01,0.99,0.01)
  p1 <- 0.5
  m <- length(p2)
```

```

res <- rep(NA, m)
for (i in 1:m){
  counter <- 0
  for (j in 1:MC){
    X <- factor(sample(c("1","0"), n, replace=TRUE, prob = c(p1,1-p1)), levels = 0:1)
    Y <- factor(sample(c("1","0"), n, replace=TRUE, prob = c(p2[i],1-p2[i])), levels=0:1)
    tab <- ftable(X,Y)
    if (test(tab) < 0.05){
      counter <- counter+1
    }
  }
  res[i] <- counter/MC
}
return(data.frame( 'prob' = p2, 'results' = res))
}

```

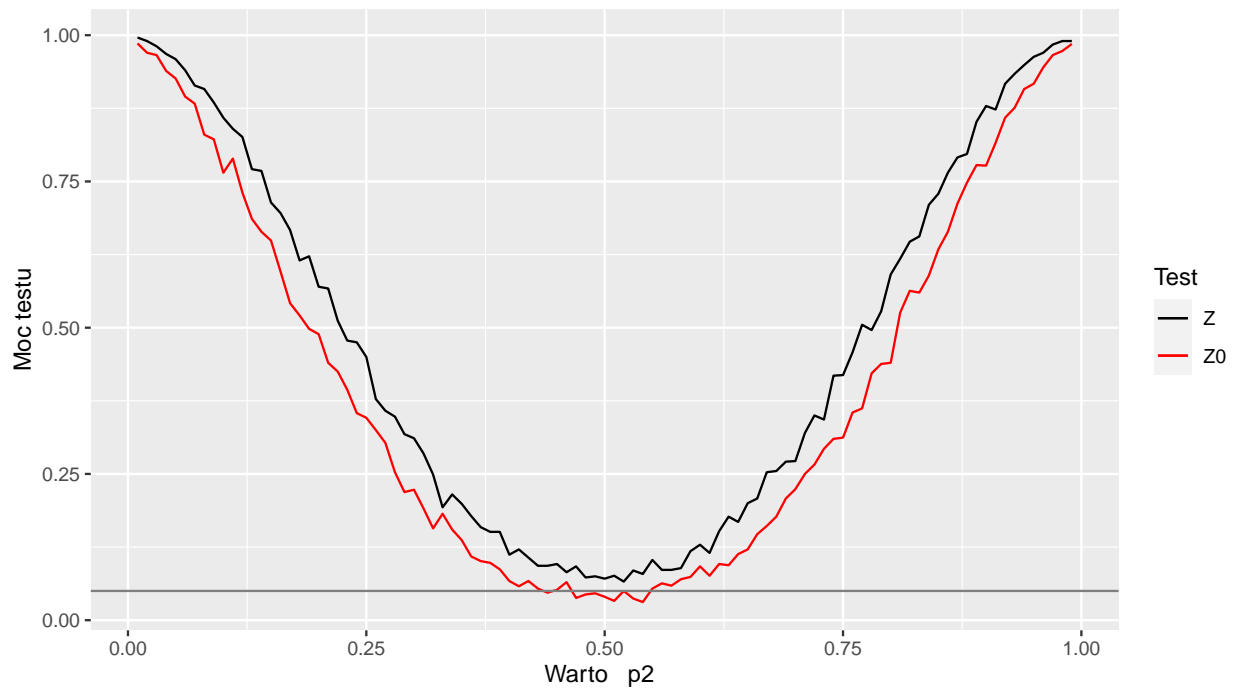

Figure 1: Wykres funkcji mocy testu Z i Z_0 dla $n = 20$

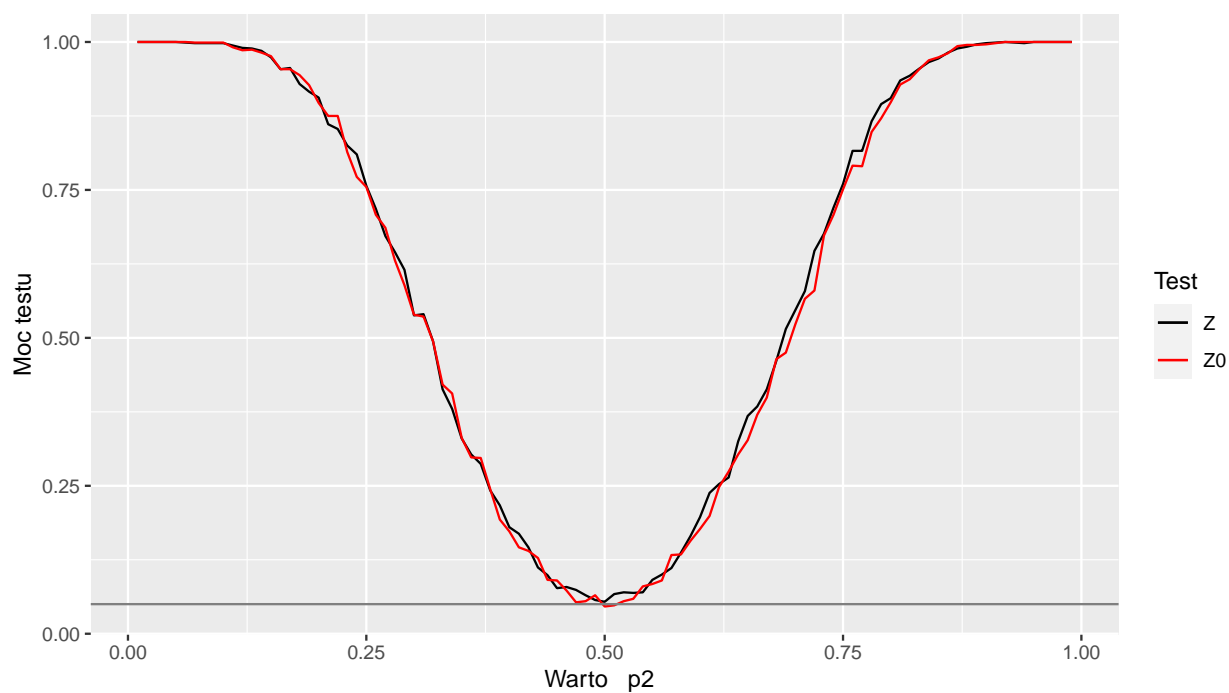

Figure 2: Wykres funkcji mocy testu Z i Z_0 dla $n = 50$

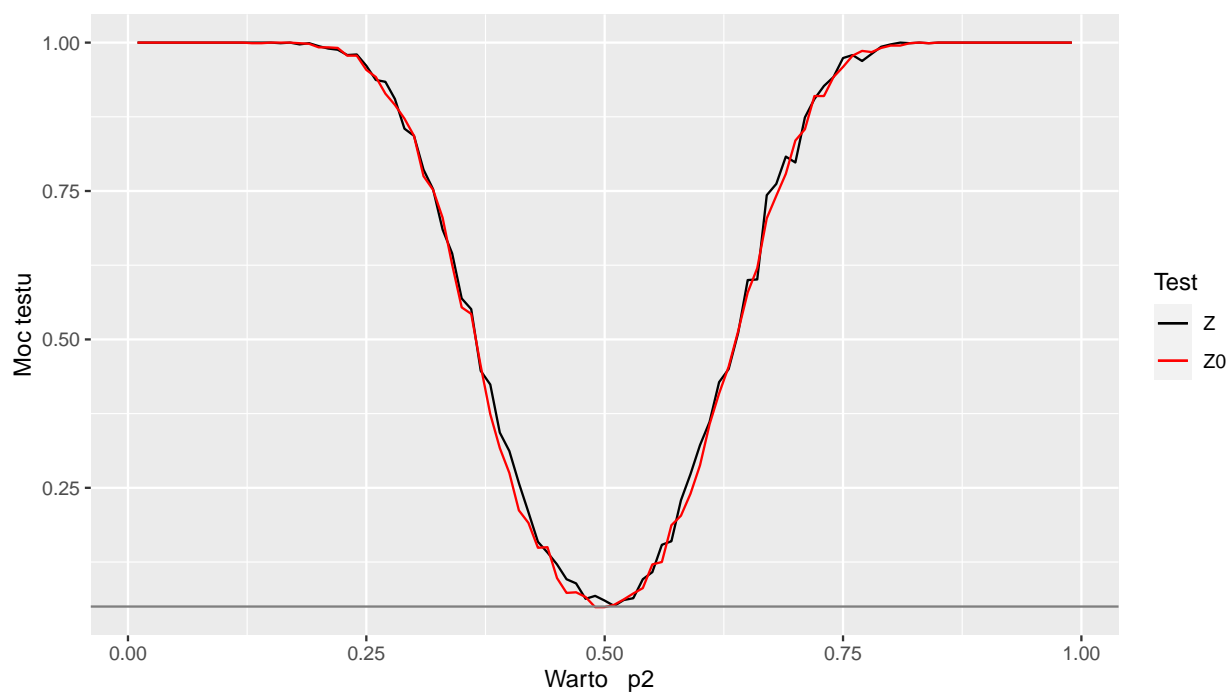
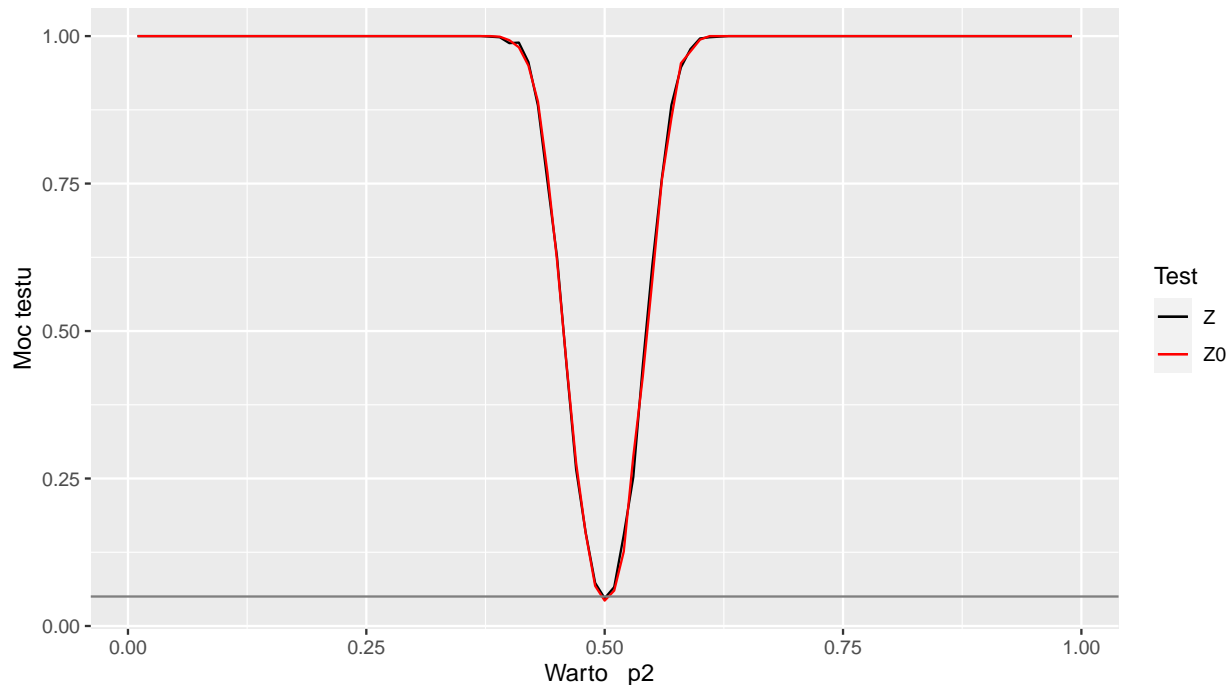

Figure 3: Wykres funkcji mocy testu Z i Z_0 dla $n = 100$

* Wnioski

Na wykresach powyżej przedstawiliśmy moce testów Z i Z_0 dla $n \in \{20, 50, 100, 1000\}$, na podstawie symulacji Monte Carlo. Szarą linią na wykresach oznaczono poziom istotności $\alpha = 0.05$. Funkcja mocy testu powinna przechodzić przez wartość poziomu istotności w punkcie $p_2 = 0.5$, ponieważ jest to miejsce, w którym oba prawdopodobieństwa są takie same, a wtedy hipoteza zerowa powinna być przyjmowana z prawdopodobieństwem $1 - \alpha$. Dla $n = 20$ funkcja mocy dla testu Z jest lekko powyżej oczekiwanej wartości, ale wraz ze zwiększaniem się n , funkcja coraz bardziej zbliża się do pożądanej wartości. Można na tej podstawie wyciągnąć wniosek, że test Z jest testem asymptotycznie nieobciążonym. Dla testu Z_0 sytuacja jest podobna, jednak wartość funkcji mocy dla najmniejszego rozważanego n , dla $p_2 = 0.5$ jest trochę mniejsza niż założony poziom istotności α , ale znów, ze wzrostem wartości n , zbliża się ona do poziomu istotności, więc podobnie jak przy teście Z , można wyciągnąć wniosek, że test Z_0 jest testem asymptotycznie nieobciążonym. Natomiast obciążoność obydwu testów dla małych n nie jest duża. Dla zwiększających się wartości n widzimy, że wartości funkcji mocy są większe, dla $p_2 \neq 0.5$. Było to do przewidzenia, ponieważ wraz ze wzrastającą liczbą prób (ankietowanych), test powinien być częściej odrzucany dla $p_1 \neq p_2$, bo moc testu rośnie.

Zadanie 5

- [1 3] zmienne „S” i „Wyk” mają dowolne rozkłady oraz zmienne te są niezależne, a zmienna „W1” ma rozkład równomierny

```
model_a <- glm(Freq ~ S + Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_a <- 1-pchisq(deviance(model_a), df = df.residual(model_a))
cbind(model_a, fitted(model_a))
```

```
##               model_a
## coefficients    numeric,4      8.86625
## residuals      numeric,24      1.38375
## fitted.values   numeric,24      8.86625
## effects        numeric,24      1.38375
## R              numeric,16      8.86625
```

```
## rank          4          1.38375
## qr            qr,5       8.86625
## family        family,12  1.38375
## linear.predictors numeric,24 30.275
## deviance      203.0698    4.725
## aic           267.822     30.275
## null.deviance 442.1953    4.725
## iter          5          30.275
## weights       numeric,24  4.725
## prior.weights numeric,24  30.275
## df.residual    20         4.725
## df.null        23         4.10875
## y              integer,24  0.64125
## converged      TRUE       4.10875
## boundary       FALSE      0.64125
## model          data.frame,3 4.10875
## call           expression  0.64125
## formula        Freq ~ S + Wyk 4.10875
## terms          Freq ~ S + Wyk 0.64125
## data           data.frame,4  8.86625
## offset         NULL        1.38375
## control        list,3       8.86625
## method         "glm.fit"    1.38375
## contrasts       list,2       8.86625
## xlevels        list,2       1.38375
```

P-wartość 0 jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [1 3].

- [13] zmienne „S” i „Wyk” mają dowolne rozkłady oraz zmienne te nie są niezależne, a zmienna „W1” ma rozkład równomierny

```
model_b <- glm(Freq ~ S + Wyk + S*Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_b <- 1-pchisq(deviance(model_b), df = df.residual(model_b))
cbind(model_b$data, fitted(model_b))
```

```
##      S W1 Wyk Freq fitted(model_b)
## 1  0 -2  1  19      10.00
## 2  1 -2  1   1       0.25
## 3  0 -1  1   3      10.00
## 4  1 -1  1   0       0.25
## 5  0  1  1   0      10.00
## 6  1  1  1   0       0.25
## 7  0  2  1  18      10.00
## 8  1  2  1   0       0.25
## 9  0 -2  2  40     30.75
## 10 1 -2  2   5       4.25
## 11 0 -1  2  15     30.75
## 12 1 -1  2   2       4.25
## 13 0  1  2   0     30.75
## 14 1  1  2   0       4.25
## 15 0  2  2  68     30.75
## 16 1  2  2  10       4.25
## 17 0 -2  3   5       2.50
## 18 1 -2  3   4       2.25
```

```
## 19 0 -1 3 0 2.50
## 20 1 -1 3 0 2.25
## 21 0 1 3 0 2.50
## 22 1 1 3 2 2.25
## 23 0 2 3 5 2.50
## 24 1 2 3 3 2.25
```

P-wartość 0 jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [13].

- [1 2 3] zmienne „S”, „W1” i „Wyk” są wzajemnie niezależne

```
model_c <- glm(Freq ~ S + Wyk + W1,
               data = df, family = poisson)
p_c <- 1-pchisq(deviance(model_c), df = df.residual(model_c))
cbind(model_c$data, fitted(model_c))
```

```
##      S W1 Wyk Freq fitted(model_c)
## 1  0 -2  1  19    13.12205
## 2  1 -2  1   1     2.04795
## 3  0 -1  1   3     3.54650
## 4  1 -1  1   0     0.55350
## 5  0  1  1   0     0.35465
## 6  1  1  1   0     0.05535
## 7  0  2  1  18    18.44180
## 8  1  2  1   0     2.87820
## 9  0 -2  2  40    44.80700
## 10 1 -2  2   5     6.99300
## 11 0 -1  2  15    12.11000
## 12 1 -1  2   2     1.89000
## 13 0  1  2   0     1.21100
## 14 1  1  2   0     0.18900
## 15 0  2  2  68    62.97200
## 16 1  2  2  10     9.82800
## 17 0 -2  3   5     6.08095
## 18 1 -2  3   4     0.94905
## 19 0 -1  3   0     1.64350
## 20 1 -1  3   0     0.25650
## 21 0  1  3   0     0.16435
## 22 1  1  3   2     0.02565
## 23 0  2  3   5     8.54620
## 24 1  2  3   3     1.33380
```

P-wartość 6.18728×10^{-4} jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [1 2 3].

- [123] zmienna „Wyk” jest niezależna od zmiennych „S” i „W1”, ale zmienne „S” i „W1” nie są niezależne

```
model_d <- glm(Freq ~ S + Wyk + W1 + S*W1,
               data = df, family = poisson)
p_d <- 1-pchisq(deviance(model_d), df = df.residual(model_d))
cbind(model_d$data, fitted(model_d))
```

```
##      S W1 Wyk Freq fitted(model_d)
## 1  0 -2  1  19    1.312000e+01
## 2  1 -2  1   1    2.050000e+00
## 3  0 -1  1   3    3.690000e+00
```

```
## 4 1 -1 1 0 4.100000e-01
## 5 0 1 1 0 9.067214e-09
## 6 1 1 1 0 4.100000e-01
## 7 0 2 1 18 1.865500e+01
## 8 1 2 1 0 2.665000e+00
## 9 0 -2 2 40 4.480000e+01
## 10 1 -2 2 5 7.000000e+00
## 11 0 -1 2 15 1.260000e+01
## 12 1 -1 2 2 1.400000e+00
## 13 0 1 2 0 3.096122e-08
## 14 1 1 2 0 1.400000e+00
## 15 0 2 2 68 6.370000e+01
## 16 1 2 2 10 9.100000e+00
## 17 0 -2 3 5 6.080000e+00
## 18 1 -2 3 4 9.500000e-01
## 19 0 -1 3 0 1.710000e+00
## 20 1 -1 3 0 1.900000e-01
## 21 0 1 3 0 4.201880e-09
## 22 1 1 3 2 1.900000e-01
## 23 0 2 3 5 8.645000e+00
## 24 1 2 3 3 1.235000e+00
```

P-wartość 0.0021231 jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [12 3].

- [12 13] przy ustalonej wartości zmiennej “S”, zmienne “W1” i “Wyk” są niezależne

```
model_e <- glm(Freq ~ S + Wyk + W1 + S*W1 + S*Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_e <- 1-pchisq(deviance(model_e), df = df.residual(model_e))
cbind(model_e$data, fitted(model_e))
```

```
##      S W1 Wyk Freq fitted(model_e)
## 1  0 -2  1  19  1.479769e+01
## 2  1 -2  1   1  3.703704e-01
## 3  0 -1  1   3  4.161850e+00
## 4  1 -1  1   0  7.407407e-02
## 5  0  1  1   0  4.384198e-09
## 6  1  1  1   0  7.407407e-02
## 7  0  2  1  18  2.104046e+01
## 8  1  2  1   0  4.814815e-01
## 9  0 -2  2  40  4.550289e+01
## 10 1 -2  2   5  6.296296e+00
## 11 0 -1  2  15  1.279769e+01
## 12 1 -1  2   2  1.259259e+00
## 13 0  1  2   0  1.348141e-08
## 14 1  1  2   0  1.259259e+00
## 15 0  2  2  68  6.469942e+01
## 16 1  2  2  10  8.185185e+00
## 17 0 -2  3   5  3.699422e+00
## 18 1 -2  3   4  3.333333e+00
## 19 0 -1  3   0  1.040462e+00
## 20 1 -1  3   0  6.666667e-01
## 21 0  1  3   0  1.096050e-09
## 22 1  1  3   2  6.666667e-01
## 23 0  2  3   5  5.260116e+00
```



```
## 24 1 2 3 3 4.333333e+00
```

P-wartość 0.251222 jest większa niż założony poziom istotności α , więc nie mamy podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej, czyli zakładamy, że nasze dane pochodzą z modelu [12 13].

- [1 23] zmienna „S” jest niezależna od zmiennych „Wyk” i „W1”, ale zmienne „Wyk” i „W1” nie są niezależne

```
model_f <- glm(Freq ~ S + Wyk + W1 + W1*Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_f <- 1-pchisq(deviance(model_f), df = df.residual(model_f))
cbind(model_f$data, fitted(model_f))
```

```
##      S W1 Wyk Freq fitted(model_f)
## 1  0 -2  1  19  1.730000e+01
## 2  1 -2  1   1  2.700000e+00
## 3  0 -1  1   3  2.595000e+00
## 4  1 -1  1   0  4.050000e-01
## 5  0  1  1   0  9.882209e-09
## 6  1  1  1   0  1.542310e-09
## 7  0  2  1  18  1.557000e+01
## 8  1  2  1   0  2.430000e+00
## 9  0 -2  2  40  3.892500e+01
## 10 1 -2  2   5  6.075000e+00
## 11 0 -1  2  15  1.470500e+01
## 12 1 -1  2   2  2.295000e+00
## 13 0  1  2   0  9.882209e-09
## 14 1  1  2   0  1.542310e-09
## 15 0  2  2  68  6.747000e+01
## 16 1  2  2  10  1.053000e+01
## 17 0 -2  3   5  7.785000e+00
## 18 1 -2  3   4  1.215000e+00
## 19 0 -1  3   0  9.882209e-09
## 20 1 -1  3   0  1.542310e-09
## 21 0  1  3   0  1.730000e+00
## 22 1  1  3   2  2.700000e-01
## 23 0  2  3   5  6.920000e+00
## 24 1  2  3   3  1.080000e+00
```

P-wartość 0.01286 jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [1 23].

Zadanie 6

- [1 3] zmienne „S” i „Wyk” mają dowolne rozkłady oraz zmienne te są niezależne, a zmienna „P” ma rozkład równomierny

```
model_a <- glm(Freq ~ S + Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_a <- 1-pchisq(deviance(model_a), df = df.residual(model_a))
cbind(model_a, fitted(model_a))
```

```
##               model_a
## coefficients      numeric,4      17.7325
## residuals        numeric,12      2.7675
## fitted.values     numeric,12      17.7325
```

```
## effects          numeric,12      2.7675
## R                numeric,16      60.55
## rank             4                9.45
## qr               qr,5             60.55
## family            family,12       9.45
## linear.predictors numeric,12      8.2175
## deviance          77.39248        1.2825
## aic               127.7821        8.2175
## null.deviance     316.5179        1.2825
## iter              5                17.7325
## weights           numeric,12      2.7675
## prior.weights     numeric,12      17.7325
## df.residual        8                2.7675
## df.null            11              60.55
## y                  integer,12      9.45
## converged          TRUE            60.55
## boundary           FALSE           9.45
## model              data.frame,3    8.2175
## call               expression      1.2825
## formula            Freq ~ S + Wyk 8.2175
## terms              Freq ~ S + Wyk 1.2825
## data               data.frame,4    17.7325
## offset             NULL            2.7675
## control            list,3          17.7325
## method             "glm.fit"       2.7675
## contrasts           list,2          60.55
## xlevels            list,2          9.45
```

P-wartość $1.6342483 \times 10^{-13}$ jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [13].

- [13] zmienne „S” i „Wyk” mają dowolne rozkłady oraz zmienne te nie są niezależne, a zmienna „P” ma rozkład równomierny

```
model_b <- glm(Freq ~ S + Wyk + S*Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_b <- 1-pchisq(deviance(model_b), df = df.residual(model_b))
cbind(model_b$data, fitted(model_b))
```

```
##      S P Wyk Freq fitted(model_b)
## 1  0 K   1    1      20.0
## 2  1 K   1    0       0.5
## 3  0 M   1   39      20.0
## 4  1 M   1    1       0.5
## 5  0 K   2   54      61.5
## 6  1 K   2    4       8.5
## 7  0 M   2   69      61.5
## 8  1 M   2   13       8.5
## 9  0 K   3    8       5.0
## 10 1 K   3    4       4.5
## 11 0 M   3    2       5.0
## 12 1 M   3    5       4.5
```

P-wartość $9.9507624 \times 10^{-11}$ jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [13].

- [12 3] zmienne „S”, „P” i „Wyk” są wzajemnie niezależne

```
model_c <- glm(Freq ~ S + Wyk + P,
               data = df, family = poisson)
p_c <- 1-pchisq(deviance(model_c), df = df.residual(model_c))
cbind(model_c$data, fitted(model_c))
```

```
##      S P Wyk Freq fitted(model_c)
## 1  0 K  1    1    12.590075
## 2  1 K  1    0     1.964925
## 3  0 M  1   39    22.874925
## 4  1 M  1    1     3.570075
## 5  0 K  2   54    42.990500
## 6  1 K  2    4     6.709500
## 7  0 M  2   69    78.109500
## 8  1 M  2   13    12.190500
## 9  0 K  3    8     5.834425
## 10 1 K  3    4     0.910575
## 11 0 M  3    2    10.600575
## 12 1 M  3    5     1.654425
```

P-wartość $1.2979651 \times 10^{-10}$ jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [1 2 3].

- [12 3] zmienna “Wyk” jest niezależna od zmiennych “S” i “P”, ale zmienne “S” i “P” nie są niezależne

```
model_d <- glm(Freq ~ S + Wyk + P + S*P,
               data = df, family = poisson)
p_d <- 1-pchisq(deviance(model_d), df = df.residual(model_d))
cbind(model_d$data, fitted(model_d))
```

```
##      S P Wyk Freq fitted(model_d)
## 1  0 K  1    1    12.915
## 2  1 K  1    0     1.640
## 3  0 M  1   39    22.550
## 4  1 M  1    1     3.895
## 5  0 K  2   54    44.100
## 6  1 K  2    4     5.600
## 7  0 M  2   69    77.000
## 8  1 M  2   13    13.300
## 9  0 K  3    8     5.985
## 10 1 K  3    4     0.760
## 11 0 M  3    2    10.450
## 12 1 M  3    5     1.805
```

P-wartość $4.8342885 \times 10^{-11}$ jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [12 3].

- [12 13] przy ustalonej wartości zmiennej “S”, zmienne “P” i “Wyk” są niezależne

```
model_e <- glm(Freq ~ S + Wyk + P + S*P + S*Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_e <- 1-pchisq(deviance(model_e), df = df.residual(model_e))
cbind(model_e$data, fitted(model_e))
```

```
##      S P Wyk Freq fitted(model_e)
## 1  0 K  1    1    14.5664740
## 2  1 K  1    0     0.2962963
## 3  0 M  1   39    25.4335260
```

```
## 4  1 M  1  1      0.7037037
## 5  0 K  2 54     44.7919075
## 6  1 K  2  4      5.0370370
## 7  0 M  2 69     78.2080925
## 8  1 M  2 13     11.9629630
## 9  0 K  3  8      3.6416185
## 10 1 K  3  4      2.6666667
## 11 0 M  3  2      6.3583815
## 12 1 M  3  5      6.3333333
```

P-wartość 3.0176519×10^{-8} jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [12 13].

- [123] zmienna “S” jest niezależna od zmiennych “Wyk” i “P”, ale zmienne “Wyk” i “P” nie są niezależne

```
model_f <- glm(Freq ~ S + Wyk + P + P*Wyk,
               data = df, family = poisson)
p_f <- 1-pchisq(deviance(model_f), df = df.residual(model_f))
cbind(model_f$data, fitted(model_f))
```

```
##      S P Wyk Freq fitted(model_f)
## 1  0 K  1  1      0.865
## 2  1 K  1  0      0.135
## 3  0 M  1 39     34.600
## 4  1 M  1  1      5.400
## 5  0 K  2 54     50.170
## 6  1 K  2  4      7.830
## 7  0 M  2 69     70.930
## 8  1 M  2 13     11.070
## 9  0 K  3  8     10.380
## 10 1 K  3  4      1.620
## 11 0 M  3  2      6.055
## 12 1 M  3  5      0.945
```

P-wartość 1.7468073×10^{-4} jest mniejsza niż założony poziom istotności α , więc odrzucamy hipotezę zerową. Nasze dane nie pochodzą z modelu [1 23].